

νομίζω ότι το *μοι* ως λέξις διάφορος του *τι* μόνον εις την προηγουμένην αὐτῆς λέξιν δικαιούται νὰ ἐκχωρήσῃ τὸν τόνον του καὶ ὄχι εἰς τὴνπρο-προηγουμένην ἔδωκε.

Αἱ γινόμεναι ἐξ ἀφορμῆς τῆς παρουσιάσεως τοῦ κειμένου παρατηρήσεις, ἀφοροῦν γενικώτερον ζήτημα, τὸ τῆς ἀντιμετωπίσεως γενικῶς τῶν ὀρθογραφικῶν λαθῶν εἰς τὰ ἐκδιδόμενα κείμενα καὶ ἐξέθηκα τὴν ἰδικήν μου προτίμησιν, χωρὶς νὰ ἰσχυρίζομαι ὅτι αὐτὴ εἶναι καὶ ἡ ὀρθότερα. Ὡς ἤδη ἀνωτέρω ἐρρήθη, ἡ παρούσα ἔκδοσις παρέχουσα τὰς πηγὰς τῶν εἰδήσεων τοῦ Πλήθωνος καὶ περιγράφασα πλήρως τὰς ὀρθογραφικὰς ἀνωμαλίας τοῦ κειμένου θέτει εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ἐπιστήμης διὰ πρώτην φοράν μετὰ τὸ 1770 ἓν σημαντικὸν ἔργον τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος, αὐθεντικὸν δὲ τώρα καὶ ἄρτιον, ἅτε στηριζόμενον εἰς τὸν αὐτόγραφον κώδικα τοῦ λογιωτάτου καὶ «μεγίστου κατὰ σοφίαν» συγγραφέως τῶν ὕστατων χρόνων τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

Fritz Jürss - Dietrich Ehlers, Aristoteles, Biographien Band 60, 3. durchgesehene Auflage, B. G. Teubner 1989 Leipzig mit 12 Abbildungen σχ. 8ο μικρόν, σελ. 102.

Τὸ ἄνω βιβλίον ἀνήκει εἰς τὴν ἐκλαϊκευτικὴν σειρὰν τῶν βιογραφιῶν τῶν μεγάλων ἐπιστημόνων τοῦ Οἴκου Teubner, ποῦ ἔχει σκοπὸν νὰ βοηθήσῃ τοὺς συγχρόνους νὰ κατανοήσουν τὴν ἐξέλιξιν τῆς γνώσεως καὶ γενικώτερον τὴν ἱστορίαν τοῦ πνεύματος, στοιχείον πολύτιμον τῆς πολιτιστικῆς μας κληρονομίας.

Εἰς τὴν Εἰσαγωγὴν ἐξαίρεται ἡ σημασία τῆς προσφορᾶς ἑνὸς μεγάλου στοχαστοῦ, τοῦ ὁποίου αἱ προτάσεις ἀποτελοῦν θησαυρὸν δυνατοτήτων διὰ τὴν πρόοδον τῆς σκέψεως· ὁ ὁποῖος ἔδωκεν ἀπαντήσεις ἐπὶ ἐρωτημάτων ποῦ τίθενται καὶ σήμερον, ἔδωκεν ὑποκινήσεις καὶ προτάσεις πρὸς διερεύνησιν καὶ ἐπεξεργασίαν. Διὰ τὸν ὁποῖον ὁ Marx εἶπεν ὅτι εἶναι γίγας τῆς σκέψεως, οἱ δὲ Engels καὶ Lenin ἀνεγνώρισαν ὅτι ὀφείλομεν πολλὰ εἰς τὸν ἀρχαῖον αὐτὸν φιλόσοφον, τοῦ ὁποίου τὰς ἀναλύσεις ἐχρησιμοποίησαν εἰς πολυαρίθμους παρατηρήσεις των. "Ὅλοι οἱ νεώτεροι στοχασταὶ ζητοῦν νὰ ἀνιχνεύσουν τὴν σκέψιν του καὶ νὰ τὴν κατανοήσουν ὑπὸ τὰς πνευματικὰς καὶ κοινωνικὰς προϋποθέσεις τῆς ἐποχῆς του. Καὶ ὅλοι διαπιστώνουν τὴν ἐπιστημονικότητα καὶ παγκοσμιότητα τῆς γνώσεώς του καὶ τὴν ρεαλιστικῶς διενεργηθεῖσαν ἐρευνάν του πειθαρχημένην διὰ σκέψεως διαλεκτικῆς καὶ λογικῆς, ἥτις διευτώθη διὰ πληθῆος φιλοσοφικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ὄρων διὰ ἐννοίας πλασθείσας ὑπ' αὐτοῦ τοῦ κορυφαίου φιλοσόφου.

Ἡ ἔκθεσις τῆς βιογραφίας του διαρθροῦται διὰ τῶν ἐξῆς ἐνοτήτων.

1. Ἡ προσωπικότης, ἀγωγή, δρᾶσις καὶ τὰ ἔργα του ὑπὸ τὰς συνθήκας τῆς τότε κοινωνικῆς ὀργανώσεως. 2. Φιλοσοφικὴ θεμελίωσις, ἥτοι ἀνάλυσις τῶν ἀντιλήψεων του ἐπὶ τοῦ εἶναι καὶ τοῦ γίνεσθαι, τοῦ γενικοῦ καὶ τοῦ ἀτομικοῦ, πολιτικῆς θεωρίας καὶ πράξεως, ἐπὶ τῆς οὐσίας τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς θεολογικῆς σκέψεως, ἐπαγωγῆς καὶ ἀπαγωγῆς, ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τῆς ἐπιστήμης καὶ ἐπὶ τῆς τυπικῆς λογικῆς καὶ πραγματικότητος. 3. Περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς κινήσεως, κινήσεως καὶ χρόνου, τόπου καὶ κενοῦ χώρου, τοῦ δόγματος τῆς κινήσεως καὶ πείρας. 4. Περὶ τῆς δομῆς τοῦ κόσμου, τῆς ἀρχῆς τῶν στοιχείων, τῶν πλανητῶν καὶ τῆς γῆς, περὶ τῶν ἀντιρρήσεων εἰς τὰς ἀντιλήψεις ταύτας, περὶ τοῦ χωρισμοῦ τῆς φύσεως τῶν ὑπὲρ τὴν σελήνην καὶ τῶν ὑπ' αὐτὴν σωμάτων καὶ περὶ τῶν ἐμβίων ὄντων. καὶ 5. Ἐξιστόρησις τῆς ἐπιδράσεως τοῦ φιλοσόφου. Ἐπακο-

λουθοῦν πίνακες χρονολογικοί, πηγῶν, βιβλιογραφικὸς καὶ προσώπων.

Ἡ διαπραγματεύσις τοῦ ἀπεράντου θέματος τῆς ζωῆς, τῶν ἔργων καὶ τῶν ἰδεῶν ἑνὸς πανεπιστήμονος πολυγραφοτάτου, τιτᾶνος τῆς σκέψεως καὶ οἰονεὶ ἀγίου διδασκάλου τῆς ἀληθείας εἰς τὴν περιοχὴν τόσον τῶν Εὐρωπαϊῶν, ἀνατολικῶν καὶ δυτικῶν, ὅσον καὶ εἰς τὸν κόσμον τῶν Ἀράβων καὶ μάλιστα εἰς ὅλην τὴν τεραστίαν ἔκτασιν τῆς ἐρεῦνης του καὶ ἀκόμη εἰς τόσον περιωρισμένον χῶρον σελίδων ἀποτελεῖ πραγματικὸν ἄθλον. Καὶ διὰ νὰ εἶναι ἡ ἔκθεσις αὐτῆ οὐσιώδης, πλήρης, ἀκριβῆς καὶ σαφῆς, προϋποτίθεται ὅτι οἱ ἐπιχειροῦντες τὸ ἔργον τοῦτο ἔχουν μελετήσῃ εἰς βάθος καὶ ἔχουν κατανοήσῃ πλήρως τὰ γραπτὰ τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τὸ περιεχόμενον τῆς φιλοσοφίας του — τὸ φυσικὸν καὶ τὸ μηχανικὸν ὁμοῦ μὲ τὴν φιλοσοφικὴν του θεμελίωσιν. Καὶ ὄντως οἱ συγγραφεῖς γνωρίζουν εἰς βάθος αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἀναλύουν, τὰ συσχετίζουν μὲ τὰς πρὸ αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτὸν ἀντιλήψεις καὶ εἰς τὰ κρίσιμα στοιχεῖα παραπέμπουν τὸν ἀναγνώστην πρὸς ἕλεγχον εἰς τὰ κείμενα τῶν πηγῶν εἰς ἔνδεκα συγγραφεῖς τοῦ φιλοσόφου.

Ἡ εὐστοχος καὶ μεθοδικὴ παράθεσις τῶν ἀναλύσεων τῶν ἀναριθμῆτων τόπων τοῦ Ἀριστοτελικοῦ ἔργου καὶ ἡ ὄντως πλήρους σαφηνείας ἔκθεσις τῶν σκέψεων τοῦ φιλοσόφου ἐπιτυγχάνουν νὰ μῆσουν μὲ ἀκρίβειαν τὸν ἀναγνώστην (καὶ τὸν μὴ φιλόσοφον) εἰς τὸ σύστημα τῶν φυσικῶν, μηχανικῶν καὶ κοσμολογικῶν ἰδεῶν τοῦ μεγάλου φιλοσόφου καὶ δικαίωνουν ἀπολύτως τὸν ἐκλαϊκευτικὸν χαρακτήρα τοῦ βιβλίου.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

Ingrid Kästner, *Paracelsus*, Biographien Band 82, 2. Auflage mit 16 Abbildungen, BG Teubner Leipzig 1989 σελ. 92.

Τὸ βιβλίον τοῦτο ἐκθέτει τὴν δρᾶσιν καὶ τὴν προσφορὰν μιᾶς μορφῆς πνευματικῆς, ἡ ὁποία κατὰ τὴν αὐγὴν τῶν νεωτέρων χρόνων μὲ τὴν ἐπαναστατικὴν καὶ τὴν μεταρρυθμιστικὴν ὀρμὴν τῆς συνέβαλεν εἰς τὴν ἀνανέωσιν τῶν μεθόδων τῆς ἰατρικῆς καὶ εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ πνεύματος τῶν κοινωνικῶν ἀνακατατάξεων.

Ἡ ὅλη ἔρευνα ἔχει διεξαχθῆ μετὰ πολλῆς ἐπιτηδειότητος, ὥστε νὰ συνδέεται ἡ δρᾶσις τοῦ Παρακέλσου πρὸς τὴν πνευματικὴν, πολιτικὴν καὶ κοινωνικὴν κατάστασιν τῆς ἐποχῆς, ὡς αὐτὴ εἶχε διαμορφωθῆ μετὰ τὴν Ἰταλικὴν Ἀναγέννησιν. Μίαν κατάστασιν τάσεως ὀρμητικῆς πρὸς γενικὴν ἀναμόρφωσιν τῶν παραδεδομένων ἐπιστημονικῶν γνώσεων καὶ τῶν πολιτικῶν, θρησκευτικῶν καὶ κοινωνικῶν συστημάτων. Εἶναι ἀκριβῶς ἡ ἐποχὴ τῶν ἀνακαλύψεων τοῦ Κολόμβου καὶ τῶν ἄλλων θαλασσοπόρων, τῶν ἐφευρέσεων Γουτεμβέργιου κ.ά., τοῦ Κοπερνίκου, τοῦ Λεονάρδου καὶ Ραφαήλ, τοῦ Ἐράσμου καὶ Μελάγχθονος, τοῦ Μακκιαβέλι, Ντύρερ, Παλαιστρίνα, τοῦ Λουθήρου.

Τὰς βιογραφικὰς λεπτομερείας ἡ Συγγραφεὺς ἀντλεῖ κυρίως ἀπὸ μαρτυρίας προερχομένας ἐκ τῶν περιγραφῶν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἢ καὶ συγχρόνων του μὲ παράθεσιν μάλιστα πλείστων χωρίων εἰλημμένων ἐκ τῶν οἰκείων συγγραμμάτων. Τὰς δὲ νέας αὐτοῦ ἰδέας τὰς συγκρίνει πάντοτε μὲ τὰς προϋπαρχούσας τῆς πολιτιστικῆς παραδόσεως καὶ τὰς προτέρας μεθόδους τῆς Ἰατρικῆς. Οὕτω ἡ Συγγρ. κατορθώνει νὰ δώσῃ πλήρη καὶ σαφῆ εἰκόνα τῆς ζωῆς — βῆμα πρὸς βῆμα — τῆς παιδείσεως καὶ τῆς πολυπλάγκτου περιηγήσεώς του ἀνὰ τὴν